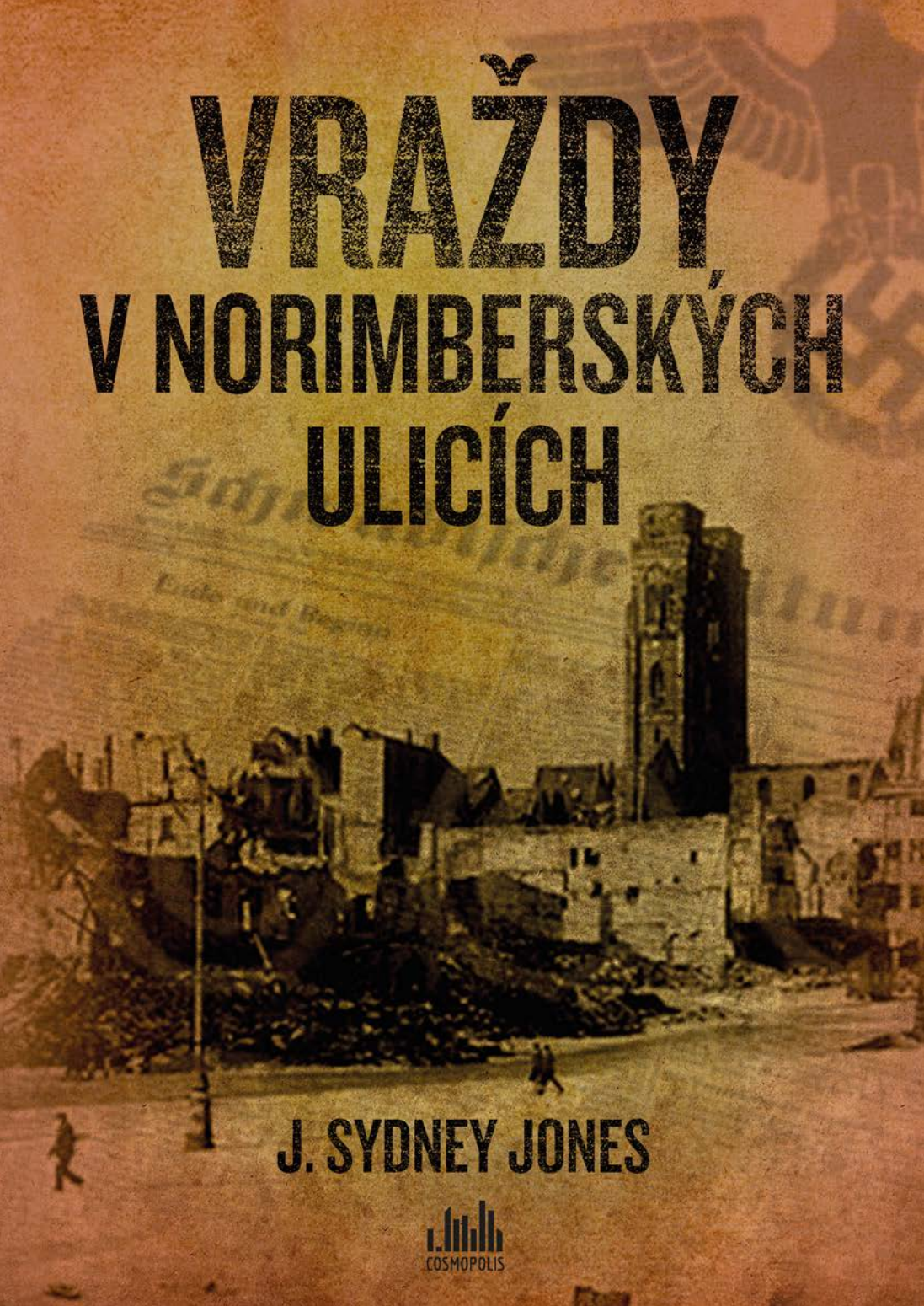
VRAŽDY V NORIMBERSKÝCH ULICÍCH

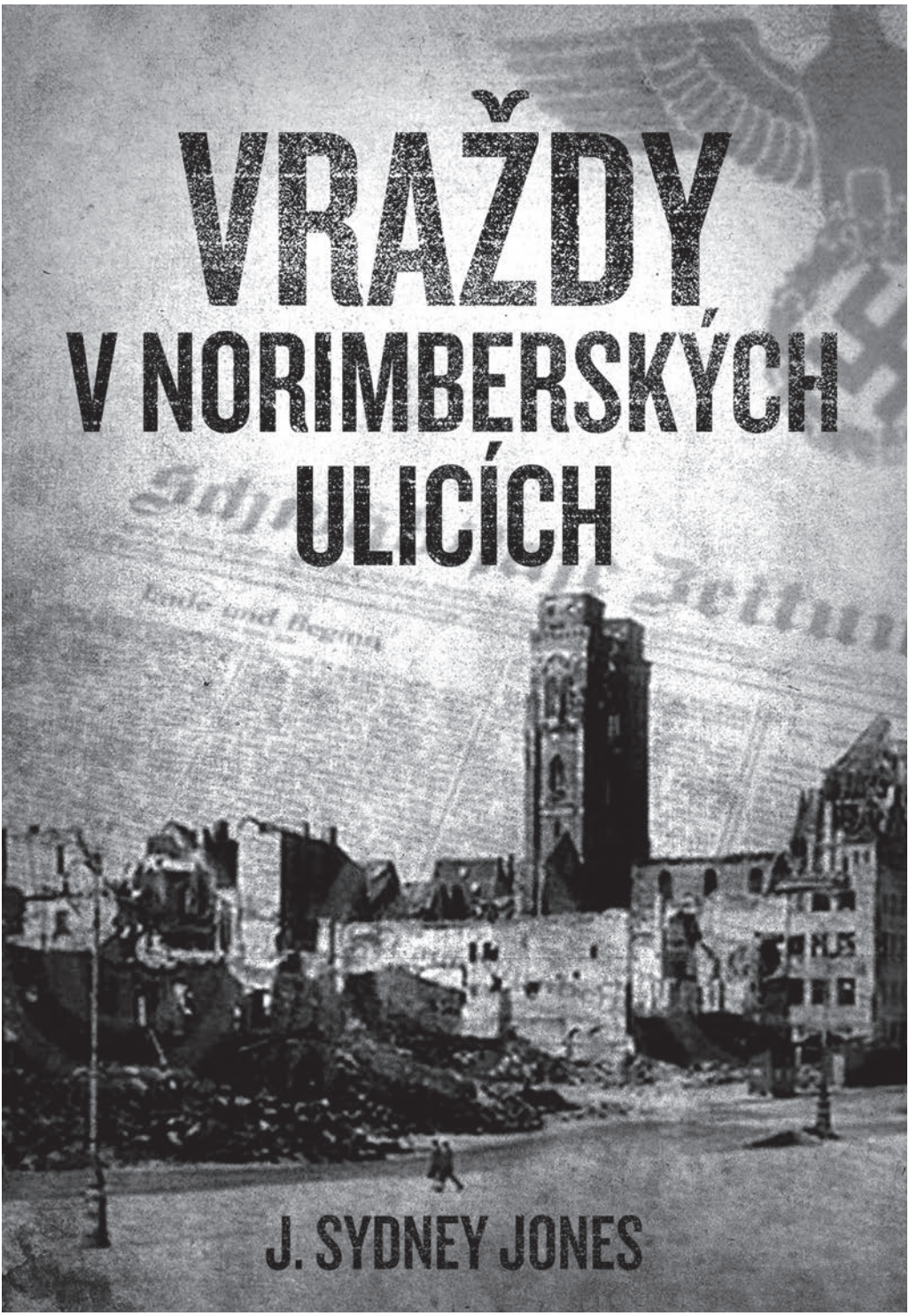

J. SYDNEY JONES

COSMOPOLIS

COSMOPOLIS

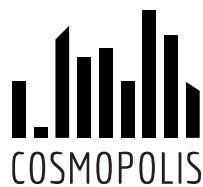
VRAŽDY V NORIMBERSKÝCH ULICÍCH

J. SYDNEY JONES

J. Sydney Jones

VRAŽDY V NORIMBERSKÝCH ULICÍCH

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy
Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy ***bude trestně stíháno.***

RUIN VALUE
Copyright © 2013 by J. Sydney Jones
Translation © Alena Peisertová, 2015
Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2015

Z anglického originálu *Ruin Value*, vydaného v roce 2013
v nakladatelství Mysterious Press, přeložila Alena Peisertová
Odpovědná redaktorka Markéta Šlaufová
Korektura Dana Řezníčková
Grafická úprava a sazba Roman Křivánek, Art007
Obálka Jakub Karman, Art007

Vydala Grada Publishing, a. s. pod značkou COSMOPOLIS
v Praze roku 2015, jako svou 5860. publikaci

Tisk CPI Moravia Books s. r. o.

Grada Publishing, a. s.,
U Průhonu 22, Praha 7

ISBN 978-80-247-5462-8

ELEKTRONICKÉ PUBLIKACE:
ISBN 978-80-247-9752-6 (ve formátu PDF)
ISBN 978-80-247-9753-3 (ve formátu EPUB)

Mým milým přátelům, Georgeovi a Françoise Vanceovým –
se vzpomínkou na krásné chvíle ve Vídni, Paříži,
Champagne a Bruselu

Nacisté to nazývali Ruinenwert,
vzácné trosky: architektura jejich tisícileté říše
měla za dalších tisíc let připomínat zvědavým turistům,
čmárajícím po zdech budov a památníků graffiti,
malebné ruiny řecké Akropole či římského Kolosea.

ČÁST I.

8. LISTOPADU 1945

Norimberk, Německo

Lidské tělo obsahuje asi pět a půl litru krve. Z rány vytéká teplá, má přibližně 32 °C. A rudou barvu, i když to je vlastně tak trochu iluze. Ve skutečnosti je plazma, ta živá voda, podstatná složka krve, čirá jako hustá voda. Žádná barva, jen průzračnost.

Saša Orlov, desátník zásobovacího oddílu Sedmého armádního sboru Sovětské armády, měl krevní skupinu 0.

Saša byl mezi kamarády známý jako „Počtář". Spočítal všechno. Byla to posedlost. Nedokázal si pomoct, vytrvale, neúnavně počítal schody, které zdolal, budovy, kolem nichž prošel, sklenice vody, jež vypil, ptáky, kteří mu přeletěli nad hlavou. Byl kvůli tomu terčem nevybíravých vtipů i objektem soucitu.

Díky své posedlosti byl vynikajícím šéfem zásobování. Dali jste mu místnost plnou pytlů pšenice a on hned věděl, kolik jich je; jejich počet pouze neodhadl, ale skutečně je spočítal. Nákladák vepřových konzerv, sušených sardinek a kondenzovaného mléka? Žádný problém pro Sašu Orlova, Počtáře.

Poslední počítání Saši Orlova: Tři sta sedmdesát sedm. Počet kroků od tramvajové zastávky na roh poblíž nemocnice sv. Johannise. Patnáct. Počet ampulek penicilinu, které měl u sebe. Dvanáct, jedenáct, čtyřicet čtyři. Expirační doba zmíněného penicilinu –

na ampulkách už ovšem uvedena nebyla. Dvacet pět tisíc čtyři sta třicet jeden. Počet amerických dolarů, které vydělal během uplynulých čtyř měsíců nezákonným prodejem zásob. Obchodoval pouze v kapitalistické měně.

Saša Orlov byl bohatý muž.

A teď umíral.

Vystavena vzduchu se krev začíná srážet. V drobných ranách se shromažďují malá oválná tělíska, krevní destičky, aby ucpala poraněné cévy. Na místech vážnějších zranění jsou krevní destičky v plné pohotovosti a činí řadu složitých kroků, aby nakonec změnily fibrinogen na fibrin. Tento nerozpustný protein zase vytváří jemnou, mikroskopickou síť vláken, která zachytí a znehybní krevní plazmu a červené krvinky. Krvácení ustane, krev se začíná srážet.

Sašova krev skupiny 0 pracovala dle očekávání, srážela se v kalužích mezi troskami budovy, kde kdysi bývala lékárna a ve třech poschodích nad ní byty. Z krve se v chladném listopadovém vzduchu kouřilo, vznášela se nad ní pára jako nad sporákem.

Problém byl, že se Orlovova krev srážela jen vně jeho těla. Řezná rána, která přeťala tepny v jeho krku, se nestáhla, nebyla ucpána pilnými krevními destičkami.

Krev se v noční tmě nezdála být červená; byl to odporný černý flek, který se odrážel od světlejších sutin. Smáčel přední stranu Orlovova teplého kabátu. Nad vyhrnutým límcem onoho kabátu zela rána od ucha k uchu, dostatečně hluboká, aby pronikla kůží, svalovinou, tepnami a tracheou, odhalila bílou chrupavku a nechala krev prýštit znepokojivou rychlostí.

Vrah pohlédl na tělo, zkoumaje pozorně, jak se krev, která prýštila jako vodotrysk, zpomaluje a mění se v pramínek kopírující samovolné reflexy nyní již mrtvého těla ruského vojáka.

Orlov vydal syčivý zvuk. Nevyšel z jeho úst; spíš to byl plyn, který unikl z břicha novým otvorem v průdušnici.

Vrah to všechno viděl a slyšel, netečný k okolnímu světu, netečný k dětskému pláči, který se ozýval ze sklepa vzdáleného sotva padesát metrů od této vražedné scény.

První z mnoha, pomyslel si a uvnitř ucítil teplo, proud příjemného tepla.

Vrah se sklonil a pečlivě umístil stránku vytrženou z románu do pravé ruky mrtvého muže. Byla tam podtržená slova – vzkaz, varování. Nebožtíkova ruka byla stále teplá, prsty ohebné, bříška prstů měkká na dotyk. V náhlém záblesku inspirace vzal vrah stránku z románu zpátky a na dolní okraj udělal značku zkrvaveným skalpelem. Potom papír vrátil do ruky mrtvého vojáka.

Zatímco se vrah krčil u těla, otřel ostří skalpelu o Rusův kabát, potom ho pečlivě zabalil do kusu rudého sametu, který si opatřil za tímto účelem, a uložil do kapsy pláště.

Vrah se znovu postavil, tentokrát byl ostražitý. Připraven zmizet ve tmě, než bude odhalen.

Navzdory nepříjemnému chladu zářila jeho tvář teplem nabuzeným smrtí, stavěla na odiv grimasu ironie a uspokojení.

„Tady stojí, že jste byl vězněn ve Flensburgu."

Američan se odmlčel, očekával, že Beck odpoví. Becka jeho zájem nijak nenadchl. V duchu se zaobíral balíčkem s jídlem, který mu matka odpoledne přinesla do vězení. Celá prešpurská klobása, tři pomeranče (neuvěřitelné v této roční době!) s jen nepatrně zahnědlou kůrou, dvě Suchardovy čokoládové tyčinky s rozinkami, plechovka norských sardinek v oleji. Spadlo to z náklaďáku, řekla matka, když se zeptal na původ zboží.

Beck teď své otázky litoval; ne proto, že byla nezdvořilá, ale hloupá. Kde jinde by se ty věci daly sehnat než na černém trhu?

Nezdálo se, že by matka měla dost jídla sama pro sebe, a ona ho přinese svému pětačtyřicetiletému synovi, který se očividně zase dostal do problémů.

Ještě před dvěma lety byl Beck zvyklý dělat problémy jiným. Takový je život.

„Je to pravda?“ trval na svém Američan.

Beck na něj vrhl unavený pohled. Tak mladý, tak horlivý, tak nechutně zdravý. Všichni Američani vypadali, jako by vyrostli na vitamínové dietě. Přerostlí. Tenhle není tak velký jako ostatní, usoudil Beck, ale beztak vypadá odporně zdravě. Jako kdyby přišel z tenisových kurtů nebo z olympijského bazénu. Z Američanových tváří vyzařovalo teplo; jeho tělo se na židli energicky naklánělo dopředu, jako by se chystal na start maratonu. A ten obličej: něco tak nevinného bylo možné spatřit pouze na freskách gotického chrámu. Snad Masaccio? Ano, z kostela v Oltrarnu. Proboha, jak se ten kostel jmenuje? Copak jsem dočista zapomněl všechny ty malé radosti svého starého života?

„Flensburg. Tam byl tábor pro německé politické vězně, pokud se nepletu,“ řekl kapitán americké armády, listuje ve svých záznamech. Náhle vzhlédl od papírů na klíně a upřel na Becka pevný pohled. „Zdá se, že jste byl slušný policista. Chcete se odsud dostat, nebo ne?“

Možná nakonec není až takové neviňátko, usoudil Beck.

„A jak bych to měl udělat?“ zeptal se anglicky, což muže, který mu kladl otázky, evidentně překvapilo. Američan mluvil korektní školní němčinou. Beckova angličtina pocházela z časů, které trávil jako student v Londýně, nedlouho po první světové válce. Budovali tenkrát lepší svět, v němž se podporovaly kulturní výměny. Upřímně řečeno Beckova angličtina nebyla ani tak výsledkem výměny kultur, jako spíš tělních tekutin. Jmenovala se Lisa, sestřička v nemocnici Charing Cross. Hospody a mlha a malá garsonka, která voněla sexem a čajem. Takové to byly časy.

„Nejdřív ze všeho byste mi mohl sdělit, proč jste byl ve Flensburgu," řekl Američan.

Beck se zvedl z holé záchodové mísy, kde trůnil, když Američan přišel, natáhl si kalhoty, zatáhl za řetízek od zavěšeného rezervoáru a spláchl. Takže to bychom měli, pokud jde o tiché vyprázdnění střev, pomyslel si.

Usadil se na polním lůžku – jediném místě, které se v cele velké 2 x 2,5 m nabízelo. Seděl vzpřímeně, jak jen to bylo možné, ale samozřejmě níž než Američan, jenž zaujal strategickou pozici na osamělé tvrdé židli u dveří. Beckovi jemná psychologie výslechu nebyla cizí; na oplátku věnoval Američanovi svůj vlastní soustředěný pohled.

„Chtěl byste slyšet cenzurovanou, nebo necenzurovanou verzi?"

„Pravda bude stačit."

Ironie. Beck netušil, že ten mladý důstojník je něčeho podobného schopen.

„Řekněme, že jsem se nepohodl s kolegy z gestapa, kdo je zodpovědný za vyšetřování kriminálních činů v Norimberku. Tento spor se vyostřil jedním zbytečným a pitomým nařízením. Odmítl jsem ho u kriminálky uvést do praxe, ergo byl jsem politický zločinec.

„Jakým nařízením?"

Beck zaváhal, oddechl si a pokrčil rameny. „Zastřelit na potkání každého Žida lapeného v této oblasti poté, co odjely poslední transporty do okupovaných území. Zdálo se to být nesmyslně kruté. Ti lidé by stejně byli posláni na smrt, kdyby je chytili. Proč se měla moje kriminálka podílet na jejich vraždě?"

Americký důstojník byl zticha, zíral na Becka těma nevinnýma, a přece ne zcela nevinnýma očima.

„Tohle asi není přesně to, co jste chtěl slyšet, co? To není ta čistá linka na písečku morálky."

„Takže připouštíte, že jste věděl o táborech smrti?"

„Samozřejmě. Všichni v Německu to věděli. Tyhle zprávy nebyly v pravidelných Hitlerových relacích v rádiu, ale věděli jsme to. Kdo tvrdí něco jiného, tak… Předpokládám, že už v Německu nenajdete žádného nacistu. Emigrace musela od konce války prudce stoupnout."

Na Američanově tváři se objevil nervózní úsměv.

„Podívejte," řekl Beck. „Myslím, že jste na špatné adrese. Nemám, co bych vám nabídl. Osobu, kterou bych mohl udat. Je za námi tucet let vzájemného udávání; máme z toho deprese. Z dětí, které udaly rodiče gestapu, protože na ně byli moc přísní. Ze závistivých sousedů, kteří práskli starou paní Meyerovou z druhého patra, protože sehnala kostku másla na černém trhu."

Kapitán naslouchal, potom znovu zkřížil nohy. Odstranil neviditelné smítko. Okénko na dveřích za Američanovými zády se otevřelo, dovnitř nakouklo oko a potom se otvor rychle zavřel. Nenadálý závan vzduchu zavadil o kapitánův krk, až sebou trhl.

„Potřebují se ujistit, že jsme tu v pořádku," řekl Beck se silnou ironií v hlase. „Poté, co před čtrnácti dny spáchal Ley sebevraždu, se bezpečnostní opatření zpřísnila." Podal výklad o šéfovi nacistických odborů, který si omotal kolem krku ručník a oběsil se na trubce od záchodu. „Chtějí mít jistotu, že jim zbudou nějací nacisti, které by mohli postavit před soudní tribunál." Vrhl vrásčitý úsměv Američanovým směrem. „Pořád si myslím, že jste vyčenichal nesprávného psa. Já si práskače najímám; sám tuhle práci nedělám."

„Nežádám vás o tento druh spolupráce, pane Becku. Jiní možná, ale ne já – but not me."

But not I. Beckovi se chtělo kapitána opravit. Sám užíval britskou angličtinu; americká angličtina mu přišla dost zvláštní.

Američan chvíli tiše čekal a potom se znovu podíval do svých záznamů. Becka by zajímalo, jestli tam má nějaké jiné informace

kromě pokynů ke svému úkolu a seznamu jmen. Něco ve způsobu, kterým ten Američan vedl rozhovor, Beckovi napovídalo, že možná i on je policista.

„Můžeme se vrátit k Flensburgu?" zeptal se Američan. „Předpokládám, že vás osvobodily postupující armády."

Beck se tiše zasmál. „Těžko. Dotyčná postupující armáda byla sovětská. Naši žalářníci zmizeli ještě před jejich příchodem. My vězni rovněž. Být lapen Ivanem není zrovna hezká perspektiva."

„A tak jste zamířil zpátky sem. Do americké zóny."

„Zpátky sem," zdůraznil Beck. „Domů."

Beck nechtěl pokračovat tímto směrem – nechtěl vyprávět tomu Američanovi, jak dorazil domů, aby zjistil, že jeho domov byl vymazán z povrchu zemského podobně jako téměř celý střed Norimberka při bombových náletech spojeneckých sil v lednu a únoru 1945. Ulice, kde žil – zmizela. Obytný dům na Breite Gasse 23 – zmizel. Hromada sutin, kusů zčernalých cihel a omítky s pozůstatky rodinného majetku roztroušenými na všechny strany. Neměl ani sílu, aby hledal nějakou vzpomínku. Ohořelé pozůstatky z dvanácti bytů, které tu kdysi stály. Všechno zmizelo – spolu s manželkou Helgou, s níž prožil patnáct let, a s desetiletou dcerou Lisabette. Jestlipak se někdy jeho žena dozvěděla o té tajné zradě ukryté ve jménu jejich dítěte? Ne Elisabette, ale Lisabette, na památku jeho britské sestřičky.

Už žádná zrada – všechno je pryč.

„A octl jste se znovu ve vězení."

„Zajímavý způsob, jak to vyjádřit," odpověděl Beck. Už opravdu potřeboval ulevit svým střevům. Po třídenní zácpě se zdálo, že se problém sám od sebe neodkladně a rázně vyřeší.

Američan znovu zkoumal své záznamy. „Stojí tady, že vrchní inspektor Reinhard Manhof odsoudil spolupráci kriminálky s gestapem a dal vás znovu zavřít. Je to tak?"

„Když to tam stojí, musí to být pravda."

Beck ztratil trpělivost; střeva mu bránila předstírat něco jako *Geduld*.

„Kapitáne…?"

„Morgan," navrhl Američan.

„Dobře. Kapitáne Morgane, mohli bychom prosím přejít k věci? Nebudu rozebírat, co kdo komu řekl, pokud jde o toho idiota Manhofa. Stačí říct, že on je nyní vrchní inspektor, což je pozice, kterou jsem po osm let před ním zastával já. A já jsem, naštěstí pro něj, ve vězení. Nemám chuť donášet na bývalé pracovníky kriminálky ani poskytovat faktické důkazy, které by pomohly obvinit mé bývalé ‚kolegy' z gestapa z jejich skutečných zločinů."

„Tohle není o…"

Beck zvedl ruku, aby Američana zastavil.

„A pokud náš rozhovor nebyl veden za tímto účelem, pak měl zjistit můj názor na práci pro vaše zpravodajské služby. Nemusíte nic říkat. V podobných případech se vězeňské drby, jak známo, šíří velmi rychle. Válečné spojenectví se hroutí, že? Sověti jsou lepší přátelé v nouzi než v míru. A Amerika může využít odborných znalostí lidí, kteří bojují s komunismem na svých hranicích téměř třicet let. Něco na ten způsob. Není celá ta šaráda právě o tom?"

„To říkáte vy."

„Po pravdě řečeno, nemám čas, abych vám něco říkal. Potřebuju se rychle vrátit na posvátné místo, kde jsem byl vyrušen při začátku vaší návštěvy. A jelikož v těchto ubytovacích prostorách je jen málo soukromí…"

„Počkám venku," navrhl kapitán Morgan.

„Není třeba," odvětil Beck. „Předtím jste říkal, že jsem mohl být slušný policista. To není špatné hodnocení. S důrazem na slově policista. Žádný špion. Žádný agent zpravodajské služby, nebo jak to eufemisticky nazvete. To není způsob, jak bych vám mohl být